

บทที่ 2

ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และระเบียบวิธีวิจัย

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

หลักการปรับโครงสร้างทางการเงิน มีดังนี้คือ

1. หลักการปรับโครงสร้างทางการเงิน (Financial Restructuring)

(เสกศักดิ์ จำเริญวงศ์ ,2542)

โครงสร้างทางการเงินประกอบด้วย หนี้สิน (debt) และทุน (equity) การที่ธุรกิจมีโครงสร้างการเงินที่พอเหมาะหมายถึงธุรกิจที่ใช้หนี้สินและทุนเป็นแหล่งเงินทุนในสัดส่วนที่พอดี แต่ถ้าหากโครงสร้างทางการเงินมีสัดส่วนที่ไม่พอดี ก็ต้องมีการปรับโครงสร้างทางการเงิน ภาวะที่โครงสร้างทางการเงินของธุรกิจมีความไม่พอดีมีสองภาวะ คือ ธุรกิจมีหนี้สินมากเกินไป (over-levered firm) และธุรกิจมีหนี้สินน้อยเกินไป (under-levered firm)

การมีหนี้สินมากเกินไป อาจทำให้ธุรกิจเกิดปัญหาสภาพคล่องอันเนื่องมาจากต้องจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ จนอาจทำให้ธุรกิจประสบปัญหาล้มละลายได้ ดังนั้นจึงต้องมีการปรับโครงสร้างทางการเงินโดยลดภาระการจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ย ซึ่งสามารถทำได้โดย

1. การเจรจากับเจ้าหนี้ ได้แก่ การเจรจาขอยืดเวลาการชำระหนี้ ขอลดอัตราดอกเบี้ย หรือขอลดหนี้ ทั้งนี้เพื่อให้สภาพคล่องของธุรกิจดีขึ้น มีเงินทุนหมุนเวียนที่พอเพียงและเหมาะสมกับสถานะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมีความสามารถในการทยอยชำระหนี้สินได้ ทางฝ่ายเจ้าหนี้จะต้องมีการพิจารณาและประเมินความสามารถของลูกหนี้ว่าจะมีกระแสเงินพอเพียงที่จะชำระหนี้ตามข้อตกลงที่จัดใหม่ได้หรือไม่

2. ขายสินทรัพย์เพื่อชำระหนี้ ธุรกิจควรขายสินทรัพย์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลัก ซึ่งหมายถึงสินทรัพย์ที่ไม่ได้เพิ่มกระแสเงินสดให้กับกิจการ แล้วนำเงินที่ได้ไปชำระหนี้เพื่อทำให้ภาระหนี้ลดลง
3. เปลี่ยนหนี้สินเป็นทุน (equity for debt swap) คือการออกหุ้นให้กับเจ้าหนี้เพื่อทดแทนหนี้สินที่มีอยู่

วิธีการปรับโครงสร้างทางการเงินจากการมีหนี้มากเกินไปนี้เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า การปรับโครงสร้างหนี้ (debt restructuring) มีกระบวนการ 2 ประเภท ดังนี้

1) กระบวนการนอกศาล (Private Workout) เป็นกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ที่เกิดจากการเจรจาโดยความสมัครใจของทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งลูกหนี้อาจจะเจรจากับเจ้าหนี้เป็นรายๆ ไป (bilateral negotiation) หรือเจ้าหนี้ร่วมกันตั้งคณะกรรมการ (credit committee) โดยมีเจ้าหนี้ที่เป็นหัวหน้าทีม (lead creditor) ทำการเจรจากับลูกหนี้และมีที่ปรึกษาทางการเงิน (financial advisor) เป็นคนกลางในการเจรจาและนำแผนฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ (rehabilitation) รวมทั้งแผนการชำระหนี้ วิธีการชำระหนี้ และ/หรือแผนการหาผู้ร่วมทุนเพิ่ม

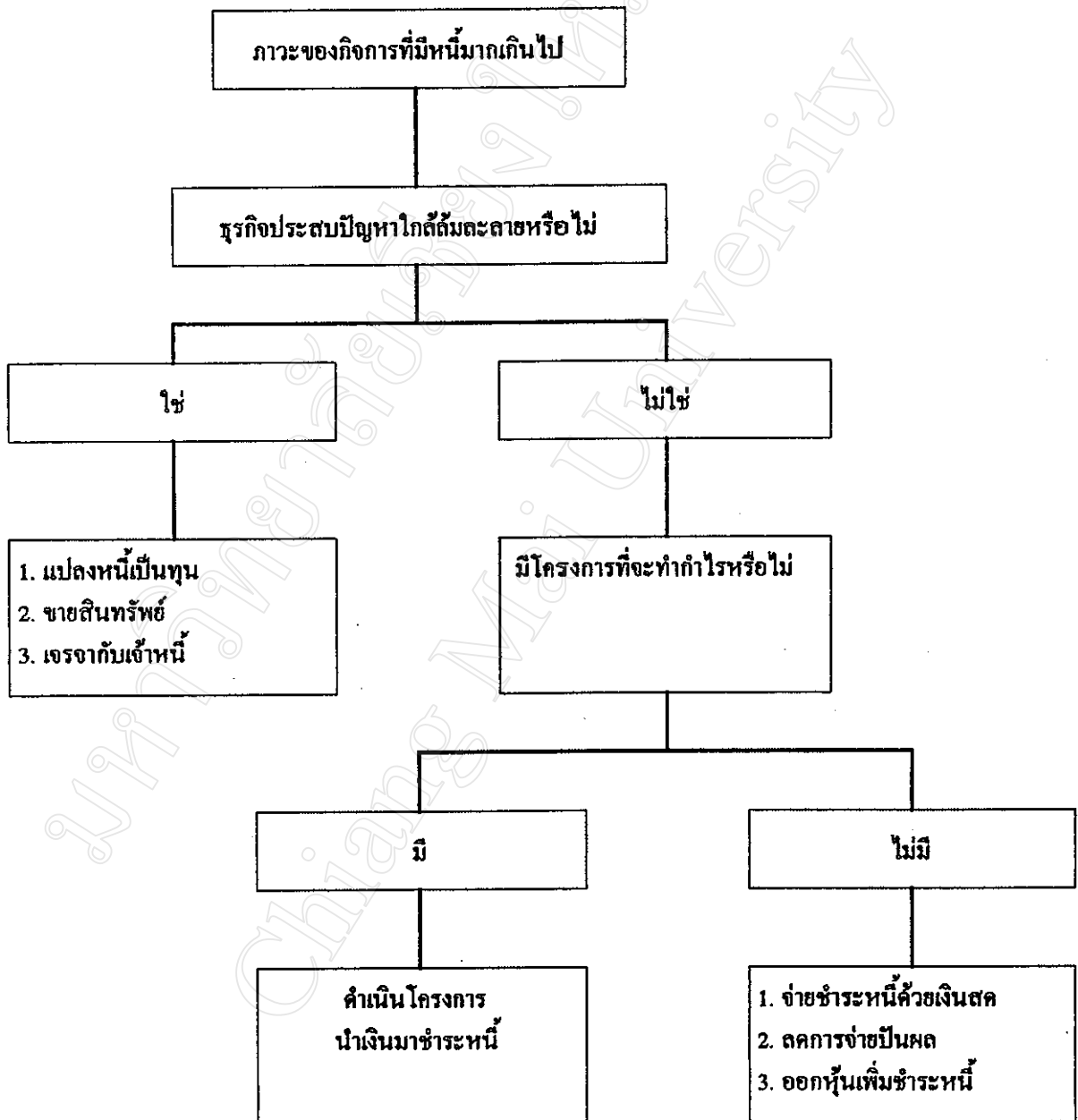
2) กระบวนการในศาล (Legal Bankruptcy) สามารถแยกเป็นสองกรณี คือ หนึ่งกรณีที่ลูกหนี้ขอให้ศาลสั่งให้เจ้าหนี้เจรจากับลูกหนี้ (voluntary) เพื่อหาทางฟื้นฟูกิจการและสองกรณีที่เจ้าหนี้ให้ศาลสั่งให้ลูกหนี้หนี้เจรจากับเจ้าหนี้ (involuntary) กระบวนการในศาลนี้ ศาลจะเป็นผู้แต่งตั้งผู้ทำแผน (financial planner) ตามคำแนะนำของเจ้าหนี้และลูกหนี้ ผู้ทำแผนจะนำเสนอแผนฟื้นฟูต่อเจ้าหนี้ เจ้าหนี้อาจจะปฏิเสธหรือยอมรับแผนหรืออาจจะขอให้ศาลเปลี่ยนผู้ทำแผนใหม่ ในระหว่างการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ ผู้ทำแผนจะเป็นผู้เข้าบริหารธุรกิจของลูกหนี้

2. แนวความคิดเรื่องการแก้ไขหนี้มีปัญหา (Correcting Problem Loans) ของ Bala Shanmugam, Craig Turton และ George Hempel (1992) มีแนวคิดดังนี้

เมื่อธนาคารพบว่าลูกหนี้เกิดปัญหาในการชำระหนี้ ธนาคารควรรีบดำเนินการจัดทำแนวทางการแก้ไขเพื่อป้องกันหรือลดความเสียหายของธนาคารลง โดยเข้าเจรจากับลูกหนี้เพื่อจัดทำแผนการแก้ไขหนี้ อันจะเป็นการลดความเสียหายของเจ้าหนี้และลูกหนี้เอง การจัดทำแผนจะเป็นการทบทวนแก้ไขสัญญาผู้กู้ยืม การกำหนดเงื่อนไขการชำระหนี้ใหม่ เช่น ระยะเวลาชำระหนี้ อัตราดอกเบี้ย การออกกฎให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามเช่น การส่งรายงานทางการเงินให้ธนาคารตรวจสอบทุก 3 เดือน รวมทั้งการให้ธนาคารเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

3. หลักการปรับโครงสร้างหนี้ ตามแนวคิดของ Aswath Damodaran (1997) ได้ให้แนวทางการแก้ไขปัญหาโครงสร้างทางการเงินในกรณีที่ธุรกิจมีหนี้มากเกินไป โดยพิจารณาตามแผนภาพที่ 2.1 ดังนี้

แผนภาพที่ 2.1 หลักการปรับโครงสร้างหนี้ตามแนวคิดของ Aswath Damodaran

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เกณฑ์ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ : ช่วยชีวิตธุรกิจไทย ...เพิ่มความมั่นใจให้ต่างชาติ สรุปได้ว่า การนำเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้มาใช้ในระบบการเงินของไทย ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ให้ธุรกิจสามารถคลายแรงกดดันทางด้านภาระการเงินที่มีอยู่กับสถาบันการเงิน โดยให้เจ้าหนี้ยอมรับส่วนสูญเสียที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มโอกาสรับชำระหนี้ในอนาคต (ซึ่งอีกทางหนึ่งจะถือเป็นความช่วยเหลือ NPL, ลดภาระในการตั้งสำรอง และช่วยเหลือสภาพคล่องในระบบได้ในระดับหนึ่ง) นั้น นับได้ว่าเป็นแนวคิดและหลักการที่ดีรวมทั้งจำเป็นสำหรับสถานะการณ์ของประเทศ ณ ขณะนี้ แต่เนื่องจากประเด็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ดังกล่าว นับได้ว่าเป็นเรื่องใหม่ นอกจากนี้ การที่ต้องเร่งนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวออกมาประกาศใช้เพื่อเรียกความเชื่อมั่นและศรัทธาจากต่างชาติ ในภาวะที่แรงกดดันจากภายนอกทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นั้น จึงย่อมเป็นธรรมดาหรือเป็นภาวะที่ต้องยอมรับว่า จะยังคงมีประเด็นปัญหาอุปสรรคและข้อติดขัดในเชิงปฏิบัติที่ต้องติดตามแก้ไข อย่างไรก็ตาม หลังจากระยะเวลานับจากที่มีการประกาศหลักเกณฑ์ในวันที่ 2 มิถุนายน มาจนถึงขณะนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ทั้งจากภาคเอกชนและทางการก็ได้มีความพยายามที่จะร่วมมือกันในการแก้ไขและขจัดประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของอุปสรรคทางภาษีที่คืบหน้าไปมากและคาดว่าจะประกาศใช้ได้ในเร็วๆ นี้ การพยายามจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการปรับโครงสร้างหนี้เพื่อเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ยในกรณีที่มีความซับซ้อนหรือมีเจ้าหนี้หลายราย และการประกาศหลักการที่สำคัญ 18 ประการในการปรับโครงสร้างหนี้ ทั้งนี้ สำหรับทางศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย มีข้อสังเกตและข้อคิดเห็นต่อประเด็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ในแง่มุมต่างๆดังนี้

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นับเป็นอีกกลไกหนึ่งในระบบที่จำเป็นต้องมีเพื่อใช้แก้ไขหนี้ที่มีปัญหาในขณะนี้ แม้จะมีบางฝ่ายมองว่าการปรับโครงสร้างหนี้จะช่วยแก้ไขหนี้ที่มีปัญหาในสัดส่วนที่ไม่สูงนัก แต่อย่างไรก็ดี ในการประเมินความสำเร็จของประเด็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นั้น ไม่ควรจะมีมุมมองหรือมองเทียบจากยอดหนี้ทั้งหมดที่มีอยู่ในระบบดังกล่าว แต่ควรจะมีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในขอบเขตความสามารถที่กลไกนี้สามารถทำงานได้ นั่นคือ การเป็นเพียงกลไกเสริมกลไกหนึ่งในการแก้ปัญหาระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ นอกเหนือไปจากกระบวนการทางกฎหมายที่มีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการฟื้นฟูกิจการตามพรบ.ล้มละลาย หรือการดำเนินการตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยการปรับโครงสร้างหนี้ หากสำเร็จ จะเปิดโอกาสให้มีการลดหนี้ที่มีปัญหาของสถาบันการเงินในระบบลง และให้โอกาสต่อลูกหนี้ที่มีศักยภาพเพื่อจะสามารถทำธุรกิจต่อไปได้ ซึ่งในกรณีที่ลูกหนี้ เจ้าหนี้ สามารถระงับหนี้ หรือปรับโครงสร้างหนี้กันได้เอง โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางศาล นั้น นอกจากจะยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ทั้งทางฝ่ายลูกหนี้ เจ้าหนี้ ในแง่ของการประหยัดเวลาและต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ รวมทั้งยังไม่มีข้อจำกัดหรือข้อบังคับตามกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งจะสร้างความยืดหยุ่นในการเจรจาให้กับทั้งสองฝ่ายได้แล้ว ยังจะถือเป็นผลดีในแง่การแบ่งเบาภาระของศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีความ และนอกจากผลดีที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่การปรับโครงสร้างหนี้สำเร็จดังกล่าวแล้ว แม้ในกรณีที่การเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ไม่ประสบความสำเร็จ โดยต้องลงเอยด้วยการนำเข้าสู่ขั้นตอนการพิจารณาของศาลในที่สุดก็ตาม แต่การเจรจาในเบื้องต้นจากการพยายามปรับโครงสร้างหนี้ ก็น่าที่จะทำให้ทั้งฝ่ายลูกหนี้และฝ่ายเจ้าหนี้ได้มีการเตรียมการที่ดีในระดับหนึ่งก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการทางศาลต่อไป

- 1) ความพร้อมทางด้านข้อระเบียบทางกฎหมาย การขจัดข้ออุปสรรคทางกฎหมายในการปรับโครงสร้างหนี้ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นการแปลงหนี้เป็นทุน การให้ผู้เพิ่มเติมเป็นต้น นั้นน่าจะทำให้ความมุ่งหวังที่จะให้การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เกิดผลเป็นรูปธรรมในเชิงปฏิบัติเป็นจริงได้โดยเร็ว
- 2) ความตั้งใจจริงและความร่วมมือ ร่วมใจ โดยเล็งเห็นผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งฝ่ายเจ้าหนี้และผู้กู้ โดยหากพฤติกรรมของทั้ง 2 ฝ่ายมิได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานดังกล่าว หรือหากเจ้าหนี้บางรายเลือกที่จะใช้สิทธิของตนตามกระบวนการทางศาลก็อาจทำให้การปรับโครงสร้างหนี้ต้องสะดุดลงได้และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพื่อบรรลุผลประโยชน์สูงสุดทั้งของเจ้าหนี้และผู้กู้ก็คงเกิดขึ้นได้ยาก
- 3) การแล้วเสร็จและมีผลในขั้นบังคับใช้ของมาตรการภาษีและมาตรฐานทางบัญชีน่าจะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้เป็นไปได้อย่างดี
- 4) ปัญหาความพร้อมของบุคลากรในการทำการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (Trouble Debt Restructuring : TDR) ซึ่งคงเป็นประเด็นที่ต้องอาศัยระยะเวลาในระยะเริ่มแรกและการแบกรับภาระในการประเมินคุณภาพหนี้และมูลค่าของหลักประกันของสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระในทางปฏิบัติและสร้างภาระต้นทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างมากให้แก่สถาบันการเงิน นั้น ก็อาจจะเป็นตัวแปรที่บั่นทอนความน่าสนใจในการทำ TDR ของสถาบันการเงินได้เช่นกัน
- 5) เนื่องจากประเด็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นับเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่เคยถูกนำมาใช้ในประเทศไทย ดังนั้น ก็อาจมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดอุปสรรคเพิ่มเติมขึ้นในระหว่างช่วงที่มีการปฏิบัติจริง นอกเหนือไปจากอุปสรรคที่เล็งเห็นและรวบรวมได้ในขณะนี้ ซึ่งก็คงต้องอาศัยการประสานงานและความร่วมมือ ร่วมใจจากทั้งทางฝ่ายภาคทางการและเอกชนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่อาจจะเกิดขึ้นอีกในอนาคต

อนึ่ง การเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หรือการที่เกณฑ์ดังกล่าวสามารถนำมาใช้ได้จริงในเชิงปฏิบัติ นั้น นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ลูกหนี้ และเจ้าหนี้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้แล้ว ก็คาดว่าจะสามารถส่งผลดีที่สำคัญยิ่งให้เกิดขึ้นแก่ประเทศโดยรวม ในแง่ของความเชื่อมั่นในสายตาของนักลงทุนต่างชาติที่จะมีมากขึ้น ซึ่งอาจเชื่อมโยงและนำไปสู่การไหลเข้าของเม็ดเงินเสริมสภาพคล่องแก่ระบบในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งความมีเสถียรภาพของค่าเงินในประเทศได้ในที่สุด อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี แม้ว่าการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จะนับเป็นความมุ่งหวังของทางการที่จะช่วยให้สถาบันการเงินในประเทศมีเม็ดเงินเข้ามาปล่อยเสริมสภาพคล่องให้แก่ธุรกิจมากขึ้น แต่ในขณะนี้เนื่องจากกลไกการปล่อยกู้ให้แก่ระบบของสถาบันการเงินยังไม่สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์และเต็มที่เช่นดังสภาวะปกติ กล่าวคือ สถาบันการเงินยังคงต้องอยู่ในสภาพเตรียมพร้อมรองรับกับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น ต้องทำความแข็งแกร่งให้เกิดขึ้นแก่สถาบันการเงินของตนตามเกณฑ์ที่กำหนดจากทางชปท. ซึ่งรวมถึงการระมัดระวังความเสี่ยงจากการปล่อยกู้ใหม่ ดังนั้น ความมุ่งหวังดังกล่าวข้างต้นแม้เป็นไปได้แต่คงไม่เต็มที่ ซึ่งในภาวะการณ์เช่นนี้คงต้องอาศัยแรงเสริมที่สำคัญจากทางการประกอบไปด้วยเช่นกัน โดยทางการคงจำเป็นต้องต้องหันมาแสดงบทบาทดังกล่าวให้มากขึ้น โดยเฉพาะการเสริมสภาพคล่อง หรือปล่อยกู้ให้แก่ธุรกิจที่จะส่งผลต่อการเติบโตของประเทศที่ควรได้รับการสนับสนุน อันได้แก่ ภาคธุรกิจส่งออก ด้วยการพยายามส่งต่อเม็ดเงินช่วยเหลือจากต่างชาติที่ทางการเองระดมมาได้แล้วเป็นจำนวนมาก ไปให้ถึงยังมือของบรรดาผู้ประกอบการเหล่านั้นให้ได้มากที่สุด

จิรกานต์ เจริญพานิช (2542) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารหนี้มีปัญหาของบริษัทเงินทุน กรณีศึกษา : บริษัท เงินทุนภัทรธนกิจ จำกัด (มหาชน) โดยศึกษาถึงภาพรวมของสถานการณ์หนี้มีปัญหา และแนวทางของการบริหารหนี้มีปัญหาของบริษัทเงินทุนในประเทศไทย ในระหว่างปี 2540 ถึง 2541 โดยใช้บริษัท เงินทุนภัทรธนกิจ จำกัด (มหาชน) เป็นกรณีตัวอย่างในการศึกษา โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540 บริษัท เงินทุนภัทรธนกิจ จำกัด (มหาชน) มีปริมาณเงินให้สินเชื่อที่จัดอยู่ในชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน (Sub-standard) และสงสัย (Doubtful Loss) ซึ่งเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด

รายได้ จำนวน 14,016.16 ล้านบาท จากเงินให้สินเชื่อทั้งหมด 60,600.66 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 23.13 ทำให้บริษัทต้องตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจำนวน 6,648 ล้านบาท ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บริษัทมีผลขาดทุนสุทธิในปี 2540 จำนวน 6,105.16 ล้านบาท ดังนั้นบริษัทจึงได้มีการบริหารและจัดการหนี้มีปัญหา โดย

1. ปรับโครงสร้างหนี้ เพื่อให้กลับมาเป็นสินทรัพย์ที่มีคุณภาพ
2. หาผู้ร่วมทุนในการจัดตั้งนิติบุคคลหรือกองทุน เพื่อดำเนินการจัดการและบริหารสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ ซึ่งจากเงินทุนใหม่ และความเชี่ยวชาญของผู้ร่วมทุนที่เข้ามาช่วยบริหารและจัดการจะช่วยในการปรับโครงสร้างหนี้ของบริษัท
3. ในกรณีที่จำเป็น บริษัท จะดำเนินการฟ้องร้อง เพื่อนำหลักประกันของสินทรัพย์ที่ด้อยคุณภาพออกจำหน่าย
4. บริษัท มีนโยบายในการติดตาม NPL โดยทันทีที่ลูกหนี้หยุดชำระหนี้ติดต่อกันเป็นเวลา 2 เดือน จะเข้าสู่ชั้นของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และชดเชยการปล่อยสินเชื่อเพิ่ม พร้อมทำการวิเคราะห์ถึงความสามารถของลูกค้านแต่ละรายและร่วมแก้ปัญหาเพื่อให้ลูกหนี้กลับเข้าสู่ภาวะปกติต่อไป

จากผลของการศึกษา พบว่าหลังจากมีการดำเนินการแก้ไขตามวิธีดังกล่าวข้างต้น ณ สิ้นไตรมาสที่ 2 ของปี 2541 สัดส่วนของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 36 และบริษัทยังมีผลขาดทุนจากการดำเนินงาน แสดงว่ามาตรการต่างๆ ที่จัดทำขึ้นยังไม่ได้ผล แต่เนื่องจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น ซึ่งมาตรการต่างๆ ในการแก้ไขหนี้มีปัญหาอาจจะส่งผลดีในระยะต่อไป

บริษัท สิริวัลลภ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างเงินทุนของบริษัท แลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) โดยใช้วิธีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและทฤษฎีทางการเงิน แล้วทำการประมาณงบกระแสเงินสดหลังจากการปรับปรุงโครงสร้างทางการเงิน จากนั้นทำการเปรียบเทียบงบกระแสเงินสดที่ได้จากการประมาณการกับงบกระแสเงินสดที่เกิดขึ้นจริงของบริษัท ได้ผลสรุปว่า บริษัท แลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) มีสัดส่วนหนี้สินต่อทุนอยู่ในระดับที่สูง โดยในปี 2539 บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนที่ 1.36 และได้เพิ่มเป็น 2.26 ในปี 2540 ซึ่งเป็นภาวะการก่อหนี้มากเกินไป ส่งผลให้ภาระดอกเบี้ยจ่ายของบริษัทเพิ่มขึ้นจาก 112 ล้านบาทในปี 2539 เป็น 449 ล้านบาทในปี 2540 ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ ผลการดำเนินงานของบริษัทประสบผลขาดทุน 926 ล้านบาท ในปี 2540 จากที่ได้กำไร 2,436 ล้านบาทในปี 2539 ดังนั้นบริษัท ควรต้องดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างเงินทุน โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การเพิ่มทุนเพื่อลดภาระหนี้ และลดปริมาณสินค้าคงเหลือ
2. ปรับปรุงการดำเนินการด้านการตลาดเพื่อระบายสินค้าออกไป อันจะเป็นการเพิ่มกระแสเงินสดและลดภาระด้านดอกเบี้ยของบริษัท
3. ปรับปรุงโครงสร้างด้านการบริหารรวมทั้งลดขนาดขององค์กรเพื่อเป็นการลดต้นทุน
4. ลดขนาดธุรกิจลง โดยตัดธุรกิจที่ไม่ใช่ธุรกิจหลักหรือธุรกิจที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
5. แปลงหนี้ระยะสั้นบางส่วนให้เป็นหนี้ระยะยาว

จากการปรับปรุงโครงสร้างเงินทุนตามวิธีดังกล่าวข้างต้น ในปี 2541 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของบริษัทได้เปลี่ยนแปลงจาก 2.26 เป็น 1.21 และมีผลขาดทุนลดลงจาก 926 ล้านบาทในปี 2540 เหลือ 605 ล้านบาทในปี 2541 และผู้วิจัยได้ทำประมาณการทางการเงินและคาดว่าบริษัทจะมีผลขาดทุนลดลงเหลือประมาณ 224 ล้านบาทในปี 2542 และจะเริ่มมีกำไรในปี 2543 ประมาณ 392 ล้านบาท

ประดาฯ คณาญาติ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การแก้หนี้มีปัญหาด้วยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ : กรณีศึกษาธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ศึกษาการการแก้ไขหนี้มีปัญหาด้วยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามแนวทางและวิธีที่กำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยใช้กรณีตัวอย่างของลูกหนี้ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) รายหนึ่ง ซึ่งเป็นกิจการก่อสร้างบ้านพักอาศัยให้เช่า โดยได้รับอนุมัติให้กู้เงินจากธนาคารจำนวน 52 ล้านบาทในปี 2538 ต่อมาบริษัทประสบปัญหาทางธุรกิจและเริ่มมีปัญหาการผ่อนชำระให้กับธนาคารจนถึงเดือน ธันวาคม 2541 บริษัท มียอดเงินต้นคงค้าง 50.57 ล้านบาท ดอกเบี้ยคงค้าง 2.27 ล้านบาทและคงค้างงวดผ่อนชำระให้กับธนาคารจำนวน 13 งวด ทำให้ธนาคารต้องตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สูญสำหรับลูกค้ายรายนี้ 23.34 ล้านบาท ธนาคารจึงพิจารณาที่จะปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้รายนี้ และมีผลการศึกษาดังนี้

การพิจารณาคัดเลือกลูกหนี้ที่จะนำมาเข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้

1. ปัญหาของลูกหนี้รายนั้นยังอยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขได้หรือไม่ มีความยุ่งยากเพียงใด
2. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นั้น มีเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง มีขั้นตอนที่สำคัญอย่างไร ต้องใช้ความรู้ความชำนาญพิเศษอะไรเพื่อประเมินว่าธนาคารมีบุคลากรและมีความสามารถที่จะเข้าไปดูแลจนจบกระบวนการได้หรือไม่
3. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นั้น มีความคุ้มค่าและให้ผลประโยชน์ที่พอเพียงกับธนาคารหรือไม่
4. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นั้น ได้รับความร่วมมือจากลูกหนี้เพียงใด ผู้บริหารของลูกหนี้มีความเข้าใจปัญหาและเห็นความสำคัญของการปรับโครงสร้างหนี้หรือไม่ นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงเจ้าหนี้รายอื่นของลูกหนี้หรือบุคคลอื่นที่จะมีผลกระทบต่อ การปรับโครงสร้างหนี้

การประเมินความเป็นไปได้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้

1. ประเมินปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สภาพตลาดและการแข่งขัน และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อสินค้าหรือบริการของลูกหนี้
2. ประเมินปัจจัยภายใน ได้แก่ การบริหารจัดการและสถานะการเงินภายในองค์กรของลูกหนี้
3. ประเมินศักยภาพ ได้แก่ การประเมินถึงความสำเร็จในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เช่น สาเหตุของความล้มเหลวที่ผ่านมาได้รับการแก้ไขแล้วหรือยัง ลูกหนี้มีความพร้อมที่จะดำเนินการในอนาคตหรือไม่ และจะต้องมีการลงทุนในเรื่องใดเพิ่มขึ้นบ้าง

การกำหนดแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้

1. กำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ ว่ามีแนวทางใดบ้าง
2. คัดเลือกแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดและสามารถนำไปปฏิบัติได้
3. กำหนดขั้นตอนสำคัญของแผนที่จะนำไปปฏิบัติ
4. กำหนดสมมุติฐานทางการเงิน
 - เงินลงทุนที่จำเป็น แหล่งที่มาของเงิน
 - ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
 - รายได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
 - อื่น ๆ
5. จัดทำงบประมาณทางการเงิน
 - งบกำไรขาดทุน
 - งบกระแสเงินสด

6. กำหนดปริมาณเงินและช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเรียกหนี้คืนจากงบกระแสเงิน-สด

7. วิเคราะห์ปัจจัยอื่นที่ไม่ใช่เรื่องการเงิน ซึ่งประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้เสียต่อกิจการของลูกหนี้ เช่น เจ้าหนี้รายอื่น ลูกค้ารายใหญ่ของลูกหนี้ โดยจะวิเคราะห์ว่าผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อแผนการปรับโครงสร้างหนี้หรือไม่ อย่างไร และเมื่อมีผลกระทบต่อจะแก้ไขอย่างไร

สำหรับลูกหนี้ที่ได้นำมาเป็นตัวอย่างของกรณีศึกษา ซึ่งได้วิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว และธนาคารพิจารณาแล้วเห็นว่าสามารถดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ได้ ธนาคารจึงได้ทำการปรับโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้รายนี้ โดยวิธีการ ดังนี้

1. ลดอัตราดอกเบี้ยในสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้บริษัทร้อยละ 1 จากอัตราเดิมที่ลูกหนี้ได้รับ
2. ขยายเวลาชำระหนี้(จากหนี้เดิมที่เป็นหนี้ระยะยาวอยู่แล้ว) โดยธนาคารได้ขยายระยะเวลาชำระหนี้อีก 9 ปี จากระยะเวลาชำระหนี้เดิม 10 ปี รวมเป็น 19 ปี

กรณี เอกพงศ์พิณัฐ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปรับโครงสร้างหนี้ กรณีศึกษา : บริษัท อัลฟาเทคอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน) โดยศึกษาถึงปัญหาของบริษัท อัลฟาเทคอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดำเนินธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ที่กำลังถูกฟ้องร้องให้เป็นบริษัทที่ล้มละลายจึงต้องมีการขออำนาจศาลในการปรับโครงสร้างหนี้ จากผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

บริษัท อัลฟาเทคอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน) ประสบปัญหาทางธุรกิจจนจะเข้าสู่ภาวะล้มละลาย โดยในปี 2540 บริษัท มีสินทรัพย์จำนวน 3,908.90 ล้านบาท แต่มีหนี้สินรวมถึง 15,741.18 ล้านบาท และมีผลขาดทุนสะสมรวม 15,296.24 ล้านบาท ดังนั้นบริษัทและคณะกลุ่มเจ้าหนี้จำนวนมี 6 รายซึ่งมี ธนาคารเครดิต อากริกอล อินโดสุเอซ เป็นแกนนำ ได้ทำการร้องต่อศาล

เพื่อขอฟื้นฟูกิจการของบริษัท และศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของบริษัท โดยแต่งตั้งที่ปรึกษาทางการเงินคือ บริษัท ไพร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอพเอเอส จำกัด เป็นผู้จัดทำแผน

วิธีการปรับโครงสร้างหนี้ของ บริษัท อัลฟาเทคอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)

1. การลดทุนจดทะเบียนและเพิ่มทุน เนื่องจากบริษัทอยู่ในสภาพหนี้สินล้นพ้นตัวละทุนเรือนหุ้นของบริษัทก็มีค่าลดลงเสมือนว่าปราศจากมูลค่า ดังนั้น จึงมีการลดทุนของบริษัทโดยลดจำนวนหุ้นลงจาก 36,970,709 หุ้น เหลือ 37 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท และทำการเพิ่มทุนใหม่อีก 40 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยเพิ่มทุนในครั้งแรก 20 ล้านเหรียญสหรัฐ และครั้งที่สองอีก 20 ล้านเหรียญสหรัฐ
2. การเปลี่ยนแปลงหนี้เป็นทุนโดยการออกหุ้นใหม่ให้กับเจ้าหนี้ โดยในการเพิ่มทุนครั้งแรกจำนวน 20 ล้านเหรียญสหรัฐ จะทำให้เจ้าหนี้เป็นผู้ถือหุ้นของเจ้าหนี้จะลดลงเหลือร้อยละ 20
3. การปรับหนี้ระยะสั้นให้เป็นระยะยาว โดยปรับจากกำหนดชำระภายใน 1 ปี เป็นกำหนดชำระ 6 ปี และในช่วง 3 ปีแรกปลอดชำระเงินต้น โดยจะชำระเฉพาะดอกเบี้ยที่เกิดขึ้น

จากผลของการปรับโครงสร้างหนี้ ทำให้บริษัทสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ โดยไม่ต้องถูกฟ้องล้มละลาย นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบปัญหาและอุปสรรคในการปรับโครงสร้างหนี้สรุปได้ดังนี้

1. ลูกหนี้ที่ทำการปรับโครงสร้างหนี้ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ขนาดเล็กและมีลักษณะปัญหาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความล่าช้าไม่ทันกับดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น
2. กรณีที่ลูกหนี้มีเจ้าหนี้หลายราย อาจจะมีปัญหาในการเจรจาระหว่างเจ้าหนี้
3. สถาบันการเงินมักจะมีข้อจำกัดในการตัดหนี้ให้เป็นหนี้สูญ เนื่องจากจะมีผลกับการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

4. ประเทศไทยยังไม่มีสถาบันการเงินใดมาเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับโครงสร้างหนี้ และสถาบันการเงินส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญในการปรับโครงสร้างหนี้
5. มาตรฐานในการบริหารของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยยังไม่เทียบเท่าระดับสากล ทำให้การบริหารความเสี่ยงของสินเชื่อ และการดูแลสินเชื่อด้วยคุณภาพยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมกับการปรับโครงสร้างหนี้ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ในส่วนของวิธีการปรับโครงสร้างหนี้สถาบันการเงินส่วนใหญ่จะใช้วิธี การขยายเวลาชำระหนี้ การลดอัตราดอกเบี้ย การลดเงินต้น และการโอนทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันในการชำระหนี้ สำหรับอุปสรรคในการปรับโครงสร้างหนี้ของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ อุปสรรคจากสภาพเศรษฐกิจ เช่น การหดตัวของอุตสาหกรรมสิ่งทอ ปัญหาการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป อุปสรรคจากตัวผู้ประกอบการเอง เช่น การขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับโครงสร้างหนี้ ความสามารถในการบริหารและการมีหนี้สินมากเกินไป เป็นต้น อุปสรรคจากสถาบันการเงิน เช่น สถาบันการเงินเน้นความสำคัญของการปรับโครงสร้างหนี้หนี้รายใหญ่ก่อน และเนื่องจากลูกหนี้รายย่อยมักจะมีหลักประกันอย่างเพียงพอ ทำให้สถาบันการเงินสามารถบังคับชำระหนี้ได้ นอกจากนี้ได้เสนอแนวทางของการแก้ไขปัญหาการปรับโครงสร้างหนี้สำหรับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ การกระตุ้นให้เศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างยั่งยืน การเพิ่มการสนับสนุนให้ด้านที่ปรึกษาทางการเงินให้กับอุตสาหกรรมประเภทนี้ และการจัดตั้งกองทุนเพื่อการร่วมลงทุนกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้น

นิพนธ์ พัวพงศกรและ เกวณิน หวังพิชญสุข (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับโครงสร้างหนี้ภาคธุรกิจ : การสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ ได้ศึกษาถึงแนวทางที่รัฐบาลใช้ในการสร้างสถาบันปรับโครงสร้างหนี้ภาคเอกชน ลักษณะสำคัญและจุดอ่อนของการปรับโครงสร้างหนี้ระบบต่างๆ โดยเฉพาะระบบการปรับโครงสร้างหนี้แบบสมัครใจระหว่างสถาบันการเงินกับลูกหนี้ ระบบของ

คณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) และระบบที่อาศัยกระบวนการทางกฎหมายล้มละลาย การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลส่วนของ คปน. ข่าวกจากหนังสือพิมพ์ การจัดสัมมนา กลุ่มลูกหนี้เจ้าหนี้และผู้บริหารนโยบายปรับโครงสร้างหนี้ การสัมภาษณ์ ลูกหนี้และผู้บริหาร นโยบายตลอดจนบทความทางวิชาการและรายงานของธนาคารโลก ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ เพื่อให้การปรับโครงสร้างหนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางการได้จัดตั้ง คณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) ทำหน้าที่ประสานงานและควบคุมดูแลให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามกติกาตลอดจนสร้างกรอบหรือหลักการขึ้นมาใหม่เพื่อส่งเสริมและลดอุปสรรคในการปรับโครงสร้างหนี้ ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการปรับโครงสร้างหนี้ได้แก่ ปัจจัยด้านมหภาค เช่น การฟื้นตัวของสภาพเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสถานะทางการเงินของบริษัท สำหรับวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินพบว่า มีการใช้วิธีขยายระยะเวลาชำระหนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41 ของมูลค่าหนี้ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ การลดอัตราดอกเบี้ยในสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ และการให้ระยะเวลาปลอดหนี้ คิดเป็น ร้อยละ 22 และร้อยละ 20 ตามลำดับ ผลการศึกษายังพบอีกว่าแนวทางในการสร้างสถาบันปรับโครงสร้างหนี้ยึดหลักการใช้ระบบตลาดเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา ระบบการปรับโครงสร้างหนี้แบบสมัครใจของ คปน. มีจุดเด่นกว่าประเทศอื่นในเอเชีย อย่างไรก็ตามพบว่าในช่วงปีแรกของการแก้ไขปัญหาหนี้เสีย รัฐบาลกลับเลือกหุ้มเทรพพยากรในการสร้างระบบการแก้ปัญหาด้วยกฎหมายก่อนแทนการสร้างวิธีการแก้ปัญหา นอกเหนือที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ส่วนจุดอ่อนของนโยบายการปรับโครงสร้างหนี้ของรัฐบาลได้แก่ การเลือกลำดับของมาตรการที่ยังไม่เหมาะสม การเลือกใช้วิธีการปรับโครงสร้างหนี้แบบเป็นทางการมากกว่าแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าและการเร่งรีบออกกฎหมายภายใต้แรงกดดันของกองทุนการเงินระหว่างประเทศทำให้ไม่มีความรัดกุมในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาระบบปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลต่างๆ การสนับสนุนให้มีที่ปรึกษาทางการเงิน การพัฒนาระบบการขายทอดตลาดของทรัพย์สินของลูกหนี้โดยให้ คปน.

เป็นตัวกลาง การพิจารณาเพิ่มบทลงโทษและแรงจูงใจให้มากขึ้นรวมทั้งมีการแก้ไขกฎหมายต่างๆ เพื่อให้การปรับ โครงสร้างหนี้มีความคล่องตัวมากขึ้น

เดกซ์คัลล์ อัจฉริยะวงศ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง สถานภาพทางการเงินของลูกหนี้และความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปรับโครงสร้างหนี้ของธุรกิจ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ทำการปรับโครงสร้างหนี้สำเร็จ จำนวน 20 บริษัท และบริษัทที่ปรับโครงสร้างหนี้ไม่สำเร็จ จำนวน 20 บริษัท ในการศึกษาใช้วิธีเปรียบเทียบ สถานภาพทางการเงิน (Financial Status) ระหว่างบริษัทที่ทำการปรับโครงสร้างหนี้สำเร็จ และปรับโครงสร้างหนี้ไม่สำเร็จ โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทในกลุ่มตัวอย่าง ในช่วงปี พ.ศ. 2538 และ พ.ศ. 2539 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ธุรกิจที่ประสบความสำเร็จในการปรับโครงสร้างหนี้เป็นธุรกิจที่โดยพื้นฐานแล้วมีสถานภาพทางการเงิน (Financial Status) ที่ดี อันได้แก่ ผลกำไรดี มีประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ มีมูลค่าของสินทรัพย์ถาวรสูง และมีหนี้ที่ไม่สูงมาก เมื่อเทียบกับธุรกิจที่ไม่ประสบความสำเร็จในการปรับโครงสร้างหนี้ สถานภาพทางการเงินดังกล่าว เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความมั่นใจในการคาดคะเนกระแสเงินสดในอนาคต (Future Cash Flow) เป็นดัชนีบ่งชี้ (Indicator) ความสามารถของลูกหนี้ในการชำระหนี้ตามสัญญาการปรับโครงสร้างหนี้ ดัชนีดังกล่าวจะช่วยลดความไม่สมมาตรของข้อมูล ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ที่เกิดขึ้นในการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งหมายถึงความไม่แน่นอนของการคาดคะเนกระแสเงินสดจะลดลง ทำให้การหาข้อตกลงที่เป็นคุณภาพของการปรับโครงสร้างหนี้ที่ทุกฝ่ายพอใจทำได้ง่ายขึ้น การศึกษานี้ยังแสดงให้เห็นว่าธุรกิจที่มีมูลค่าพื้นฐาน ไม่ดี ก็มีผลกำไรน้อยกว่า ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์น้อยกว่า มูลค่าของสินทรัพย์ถาวรต่ำ และมีหนี้ที่สูงมาก เมื่อเทียบกับบริษัทที่ปรับโครงสร้างหนี้สำเร็จ จากสถานภาพทางการเงินที่ไม่ดีคืออุปสรรคที่ทำให้การปรับโครงสร้างหนี้ของธุรกิจทั้งระบบเป็นไปได้ยากลำบาก และหากไม่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน บริษัทเหล่านี้ก็อาจจะมีปัญหาทางการเงินอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการสนับสนุนแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่า การล้มละลายคือกระบวนการคัดเลือก (Screening Process) ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อกำจัดธุรกิจที่ไม่มีประสิทธิภาพออกไปจาก

ระบบ เพื่อให้ทรัพยากรได้ถูกเปลี่ยนไปใช้ในธุรกรรมอื่นที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ดังนั้นแรงจูงใจที่ภาครัฐเอื้ออำนวยในการปรับโครงสร้างหนี้ อันได้แก่การลดภาษีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างหนี้ และการลดหย่อนข้อจำกัดทางกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้ควรทำในระดับที่สามารถพยุงธุรกิจที่มีมูลค่าพื้นฐานที่ดีเท่านั้น สิ่งที่ภาครัฐควรทำอย่างยิ่งคือการกระตุ้นเศรษฐกิจและการทำให้เศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตอย่างมั่นคงเพื่อเอื้ออำนวยต่อการมีกระแสเงินสดในอนาคตที่มั่นคงของธุรกิจที่ยังมีความสามารถ

2.3 ระเบียบวิธีวิจัย

2.3.1 ข้อมูลการศึกษา

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีออกแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ทางด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างหนี้จำนวน 21 ราย โดยสอบถามข้อมูลดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลในส่วนนี้ประกอบด้วยคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุงานในธนาคาร อายุงานในแผนกสินเชื่อ การศึกษา และข้อมูลในส่วนของหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ จำนวนพนักงาน และความรู้ของพนักงาน เป็นต้น
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านนโยบาย ปัจจัย อุปสรรคและปัญหา ในการปรับโครงสร้างหนี้ ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินความเป็นไปได้ ระยะเวลา รูปแบบ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการปรับโครงสร้างหนี้
- ส่วนที่ 3 ความเห็นต่อสิทธิประโยชน์และความช่วยเหลือที่ได้รับจากทางการในการดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้

นอกจากนี้ยังได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 5 ธนาคารดังกล่าว ในส่วนของข้อมูลในด้านนโยบายและวิธีการปรับโครงสร้างหนี้

- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาจากเอกสารต่างๆ เช่น วารสาร งานวิจัย บทความ รวมทั้งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างหนี้ ได้แก่ ข้อมูลทางด้านปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณการปรับโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์ รวมทั้งข้อมูลในส่วน ของตัวอย่างวิธีการปรับโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์ โดยแหล่งข้อมูลได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 5 แห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นต้น

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามและข้อมูลทุติยภูมิจากการค้นคว้ามารวบรวม ตรวจสอบ แง่หน้า ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านด้วยสถิติขั้น พื้นฐาน ดังนี้

- 1) ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบจะประมวลผลโดย ใช้ค่า ความถี่และร้อยละในการแสดงผล
- 2) ข้อมูลจากคำถามที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งเป็นคำถามในส่วนของ ปัจจัย ปัญหาและอุปสรรค ที่มีผลต่อการปรับโครงสร้างหนี้และความคิดเห็นต่อความช่วยเหลือของทางการที่เกี่ยวข้อง กับการปรับโครงสร้างหนี้ จะใช้สถิติคือ ค่าเฉลี่ย จะมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

จากนั้นจะนำคะแนนของ ปัจจัย ปัญหาและอุปสรรค แต่ละข้อมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ปัจจัย ปัญหาและอุปสรรค ข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดจะมีความสำคัญมากที่สุด

2.3.3 การรายงานผลการศึกษานำเสนอผลงานด้วยวิธีเชิงพรรณนา (descriptive approach)